

Vooral onder echt warme omstandigheden moet u goed voor uw medewerkers zorgen.

TEKST: TON HENDRIX

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Bijna ieder jaar hebben we te maken met een periode waarin het uitzonderlijk warm is. Telers treffen dan allerlei maatregelen om de planten in een goede conditie te houden. Vaak wordt een krijtschermje aangebracht en de watervoorziening aangepast, het scherm gaat dicht, de dakberegening gaat aan en de luchting gaat eerder open. Als teler moet u echter ook maatregelen nemen om het voor de mensen in de kassen werkbaar te houden.

Hele dag in een hete kas

Op veel glastuinbouwbedrijven brengen de meeste medewerkers een groot deel van de werkdag in de kas door. Bij tomaten is dat ruim 80% van de werktijd. Bij chrysanten komt nauwelijks werk in de schuur voor, alleen het inpakken van de bossen. Bij deze teelt bedraagt het werk in de kas zelfs 95%. Op sommige bedrijven, zoals bij potplanten op transporttableten, bedraagt het

werk in de kas maar 10%.

Als de zomer zich weer van zijn beste kant laat zien, loopt de buitentemperatuur overdag al snel op naar 25°C en hoger. In de kassen wordt het dan minstens ook zo warm. Zeker in lage gewassen kan de temperatuur nog veel hoger oplopen. In die omstandigheden is het van groot belang om maatregelen te nemen die ook de mensen in de kassen beschermen.

Arbeidsprestatie neemt af

Een hoge luchtvochtigheid is voor mensen heel belastend, vooral in combinatie met een hoge temperatuur (zie grafiek). In deze afbeelding is de behaaglijksheidszone van plant en mens weergegeven. Planten voelen zich lekker bij een relatieve luchtvochtigheid tussen 70 en 90% terwijl mensen zich juist het lekkerste voelen bij een luchtvochtigheid tussen 30 en 70%. Vooral bij temperaturen boven 20°C verlangt de wer-

Werken in een kas

- Voor mensen is veelal een lagere luchtvochtigheid gewenst dan voor het gewas
- Werken bij een hogere temperatuur en luchtvochtigheid kost meer inspanning
- Draag luchtige en vochtabsorberende kleding
- Boven 38°C moet het werken worden gestaakt
- Vochtverlies kan het beste worden gecompenseerd door regelmatig kleine hoeveelheden lauwe (niet-alcoholische) dranken te drinken
- Bescherm het hoofd tegen instraling door de zon
- Begin eerder en eindig vroeger
- Probeer de middaghitte te vermijden

kende mens een lagere luchtvochtigheid. Alleen dan kan hij of zij een optimale prestatie leveren.

Omdat het ondoenlijk is het klimaat bij temperaturen boven 20°C voor zowel de mens als de plant optimaal te maken en de plant voorgaat, moet een werkgever maatregelen nemen om het de werkende mens zo prettig mogelijk te maken. Dat is voor hem als ondernemer ook gunstiger, want vooral bij een hogere temperatuur en een hoge luchtvochtigheid neemt de arbeidsprestatie af.

Gezondheidsklachten

De klimaatfactor (zie de tabel) geeft aan hoeveel inspanning een werkende moet leveren bij een bepaalde temperatuur en luchtvochtigheid om dezelfde arbeidspre-

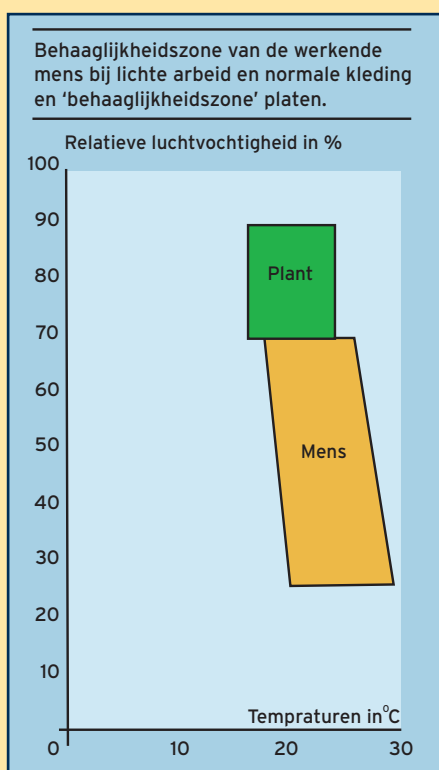
werkbaar
in kas

afnemende
prestatie

Zomerklimaat eist veel van de medewerkers

Houd het hoofd koel!

In de zomer is het belangrijk aandacht te geven aan het klimaat. Niet alleen om de planten in topconditie te houden maar ook voor de mensen die werken in onze kassen. Om ook de medewerkers in topconditie te houden, zijn maatregelen noodzakelijk. Veel maatregelen kosten weinig, maar ze houden uw werkkapitaal wel in een goede conditie.

statie te leveren. Omdat mensen een overmatige inspanning niet lang kunnen volhouden zullen zij het werktempo afstemmen op de arbeidsomstandigheden oftewel een lagere prestatie leveren. De productiviteit is omgekeerd evenredig aan de kli-

maatfactor. Als de klimaatfactor groter is dan 2, dan is werken niet meer verantwoord.

De kans op klachten door een minder gunstig klimaat is bij gezonde mensen gering. De prestatie zal echter bij bijna iedereen afnemen als gevolg van een minder gunstig (warm en vochtig) klimaat.

Kleding en drinken

De kleding moet worden aangepast aan het werk en de omstandigheden. Luchtige, vochtabsorberende stoffen verdienen de voorkeur. Kunststoffen zijn helemaal verkeerd omdat zij slecht vocht opnemen. Daardoor ontstaat snel een zweterig gevoel. Moet boven in de kas worden gewerkt dan dient een hoofddeksel te worden gedragen tegen de directe zoninstraling.

Bij hogere temperaturen zweet je meer. Dit vochtverlies moet aangevuld worden. Regelmatig kleine hoeveelheden (tot een kwart liter per keer) drinken werkt het beste. Lauwe tot warme dranken verdienen daarbij de voorkeur, zoals thee met weinig suiker of koffie, afgewisseld met bouillon. Deze dranken belasten de maag minder

dan koude of alcoholische dranken en worden sneller in het bloed opgenomen. De dranken moeten worden verstrekt op een plaats waar de mensen in de loop van de dag regelmatig komen, dus vlak bij de werkplek en niet in de schuur of kantine. Gekoelde en alcoholische dranken zijn uit den boze. Ook melk is niet aan te bevelen omdat melk de spijsverteringsorganen teveel belast.

Werktijden

Om maximaal te profiteren van de gunstige klimaatomstandigheden in de ochtend verdient het aanbeveling de werktijden in een warme periode te verschuiven. Begin zo vroeg mogelijk en eindig eerder. Moet er onverhoopt toch gewerkt worden gedurende het warmste gedeelte van de dag pas dan het werkritme en de pauzes aan. Naarmate de klimaatfactor hoger is, dienen de pauzes frequenter en langer te zijn. Houd er dan rekening mee dat de mensen minder presteren dan normaal. Door vroeger te beginnen en eerder te eindigen zullen de mensen een hogere prestatie leveren omdat ook zij erbij gebaat zijn op tijd klaar te zijn. Zij zullen met elkaar proberen het werk af te hebben voor het echt warm wordt.

vroeg
beginnen

Tabel. Klimaatfactor en inspanning. Naarmate de klimaatfactor hoger is, neemt de arbeidsprestatie meer af.

R.V.	Temperatuur in ° C.							
in %	24	26	28	30	32	34	36	38
20					1.03	1.07	1.1	1.17
30				1.03	1.07	1.13	1.2	1.3
40			1.03	1.07	1.13	1.2	1.33	1.5
50			1.07	1.1	1.17	1.33	1.6	2.0
60		1.03	1.1	1.17	1.23	1.5	2.0	---
70		1.07	1.13	1.23	1.4	2.0	---	---
80	1.03	1.1	1.17	1.33	1.65	---	---	---
90	1.07	1.17	1.27	1.5	2.0	---	---	---

Samenvatting

Werkgevers moeten vooral in de zomermaanden goed voor hun medewerkers zorgen anders kan de arbeidsprestatie bij warm en vooral vochtig weer zeer sterk dalen. Ook de medewerkers kunnen zelf maatregelen nemen om het werken in de kas minder belastend te maken.